

***GRAD
GRAČANICA***

**BUDŽET
ZA GRAĐANE
ZA 2022.GODINU**

***45.220
STANOVNIKA
219,5 km²
POVRŠINA
23
MIESNE ZAJEDNICE***

ŠTA JE I ZAŠTO „BUDŽET ZA GRAĐANE“

Budžet za građane je dokument koji na dosta jednostavan i razumljiv način objašnjava građanima budžet, budžetske termine, strukturu prihoda i rashoda, nadležnosti lokalne vlasti u finansiranju djelatnosti i oblasti i dr.

Budžet za građane doprinosi većoj transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti lokalne vlasti u planiranju, raspodjeli i trošenju javnih sredstava svih građana – poreznih obveznika.

Iskreno se nadam da ćemo većom transparentnošću, otvorenošću, radeći budžet na razumljiv način, doprinijeti i većem učešću građana u aktivnostima planiranja ukupnog razvoja i općine ali i pripremi i realizaciji budžeta.

Sami možemo malo zajedno puno više.

s.r. Nusret Helić

BUDŽET ZA GRAĐANE

Budžet je akt kojim se planiraju svi prihodi i rashodi u jednoj budžetskoj godini.

Budžet usvaja Gradsko vijeće na prijedlog Gradonačenika.

Novac kojim na osnovu svojih budžeta raspolažu institucije vlasti na svim nivoima je novac građana. Oni se u vidu prihoda prikupljaju iz poreznih prihoda (PDV- porez na dodatu vrijednost, dohodaka, imovine ...) i neporeznih prihoda (općinske takse, naknade, rente ...).

Grad ostvaruje prihode i putem pružanja usluga administracije i taj novac je javni i kao takav sastavni je dio budžeta. Sastavni dio budžeta su i grantovi, donacije koje općina ostvari u toku godine. Institucije vlasti su odgovorne za sredstva budžeta te su dužne obezbijediti javnost rada i pružiti sve informacije bitne u procesu kreiranja, usvajanja i izvršavanja budžeta.

Budžet za građane je pojednostavljen i ilustrovan prikaz određenih dijelova gradskog budžeta.

Cilj „Budžeta za građane“ je da što jednostavnije i jasnije iskaže osnovne informacije iz budžeta. Rađen je na pristupačnom formatu sa jezikom razumljivim svim građanima.

Građani kada razumiju Budžet, onda mogu lakše učestvovati u procesu, postavljati pitanja, uticati na konačne odluke osigurati i transparentno postupanje vlasti.

Ko finansira pojedine nadležnosti ?

Grad Gračanica, kao jedinica lokalne samouprave u Federaciji BiH, obavlja poslove iz samostalne nadležnosti i poslove koji su mu preneseni posebnim zakonima. Stoga je veoma bitno navesti nadležnosti i poslove jedinica lokalne samouprave.

Gradske nadležnosti

U značajnije vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave spadaju:

- Osiguranje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa ustavom,
- Donošenje Budžeta jedinice lokalne samouprave,
- Donošenje programa i planova razvoja jedinice lokalne samouprave i stvaranje uvjeta za privredni razvoj i zapošljavanje,
- Utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline,
- Donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje,
- Utvrđivanje i provođenje stambene politike i donošenje programa stambene i dr. izgradnje,
- Utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara,
- Utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem,
- Utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave,
- Utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima jedinica lokalne samouprave,
- Upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture:
 - Vodosnabdijevanje, odvođenje i prerada otpadnih voda,
 - Prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada,
 - Održavanje javne čistoće,
 - Lokalni putevi i mostovi
 - Ulična rasvijeta,
 - Javna parkirališta,
 - Parkovi
- Utvrđivanje politike predškolskog obrazovanja, unapređenje mreže ustanova, te upravljanje i finansiranje javnih ustanova predškolskog obrazovanja,
- Osnivanje, upravljanje, unapređenje i finansiranje ustanova osnovnog obrazovanja,
- Osnivanje, upravljanje, unapređenje i finansiranje ustanova i izgradnja objekata za zadovoljenje potreba stanovništva u oblasti kulture i sporta,
- Ocjenjivanje rada ustanova i kvaliteta usluga u djelatnosti zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i sporta, te osiguranje finansijskih sredstava za unapređenje njihovog rada i kvaliteta usluga u skladu sa potrebama stanovništva i mogućnostima JLS,

- Organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa, poslovi iz oblasti premjera i katastra zemljišta i evidencija o nekretninama i dr.
- Donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i taksama iz nadležnosti JLS,
- Uspostavljanje i vršenje inspekcijskog nadzora nad izvršavanjem propisa iz vlastitih nadležnosti JLS.

O prihodima Budžeta

Budžetski prihodi se dijele na porezne i neporezne, grantove i primitke.

Porezni prihodi se dijele na direktne i indirektne

Direktni porezi vezani su isključivo za imovinu i visinu prihoda građana i privrede.

Indirektni porezi su trenutno najvažniji prihod budžeta svih nivoa vlasti u BiH. Regulisani su državnim Zakonima i prikupljaju se na državnom nivou, a potom se (raspodjeljuju) na entitete i Brčko distrikt. Učešće općina u indirektnim porezima iznosi 8,42 % prikupljenih sredstava na nivou BiH i **grad ne može na njih uticati.**

Indirektni porezi su vezani za promet roba i usluga i obuhvataju Porez na dodanu vrijednost (PDV), akcize, carine i druge vezane dadžbine.

Pojedinačno učešće gradova u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza zavise od Zakonom utvrđenih kriterija:

- Broj stanovnika u gradu,
- Površina grada,
- Broj učenika u osnovnom obrazovanju,

Nivo razvijenosti gradova, definisanog kroz index

Ostvareni prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju gradovima koje je Grad Gračanica ostvarila po godinama (KM)

Godine	Iznos	Razlika u odnosu na 2006.godinu
2006	2.420.051	0
2007	2.157.497	-262.554
2008	4.825.850	2.405.799
2009	4.007.633	1.587.582
2010	4.279.239	1.859.188
2011	4.312.713	1.892.662
2012	4.129.093	1.709.042
2013	3.956.641	1.536.590
2014	4.047.549	1.627.498
2015	4.374.000	1.953.949
2016	4.109.896	1.689.845
2017	4.175.124	1.755.073

2018	4.622.700	2.202.649
2019	5.761.976	3.341.925
2020	4.924.110	2.504.059
2021	6.090.716	3.670.665
2022 – plan	6.165.071	3.745.020

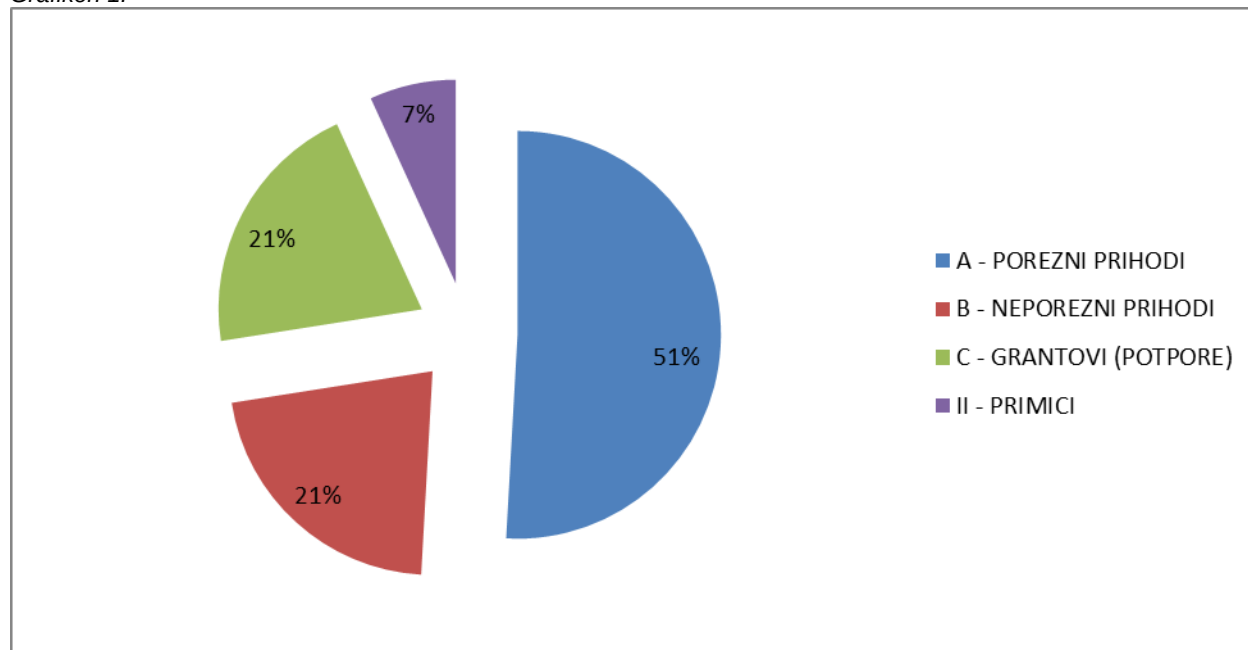
Neporezni prihodi definisani su i regulisani od strane gradskog nivoa vlasti, tako da je uticaj na iste direktan. Oni su vezani za privredne i druge aktivnosti lokalne zajednice a sastoje se od naknada, taksi, renti, zakupa, te prihoda od pružanja usluga Organa uprave.

Grantovi predstavljaju sredstva koja se doznavećavaju Gradu iz Budžeta viših nivoa vlasti, međunarodnih i domaćih institucija. Mogu biti tekući i kapitalni. I jedni i drugi imaju namjenski karakter koji se definiše od strane davaoca granta (putna infrastruktura, vodosnabdijevanje, regulacije i sl).

Struktura prihoda u Budžetu za 2022.godinu

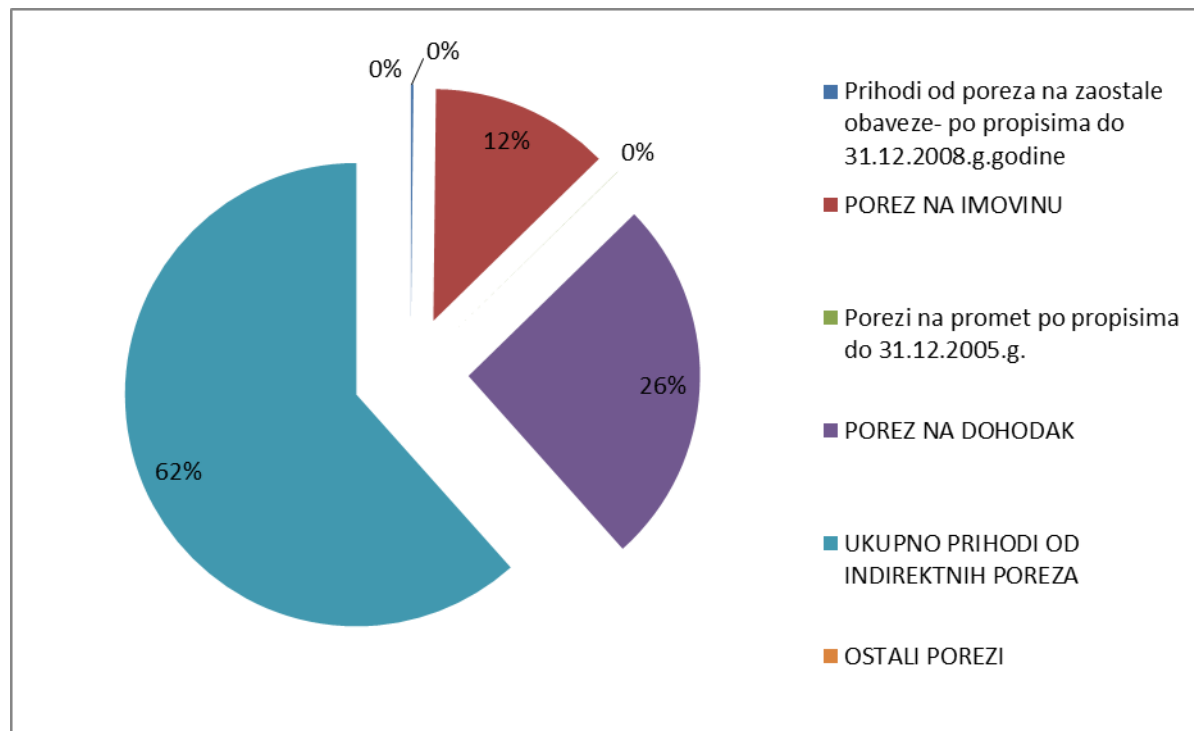
% učešća prihoda i primitaka u ukupnom Budžetu za 2022.godinu

Grafikon 1.

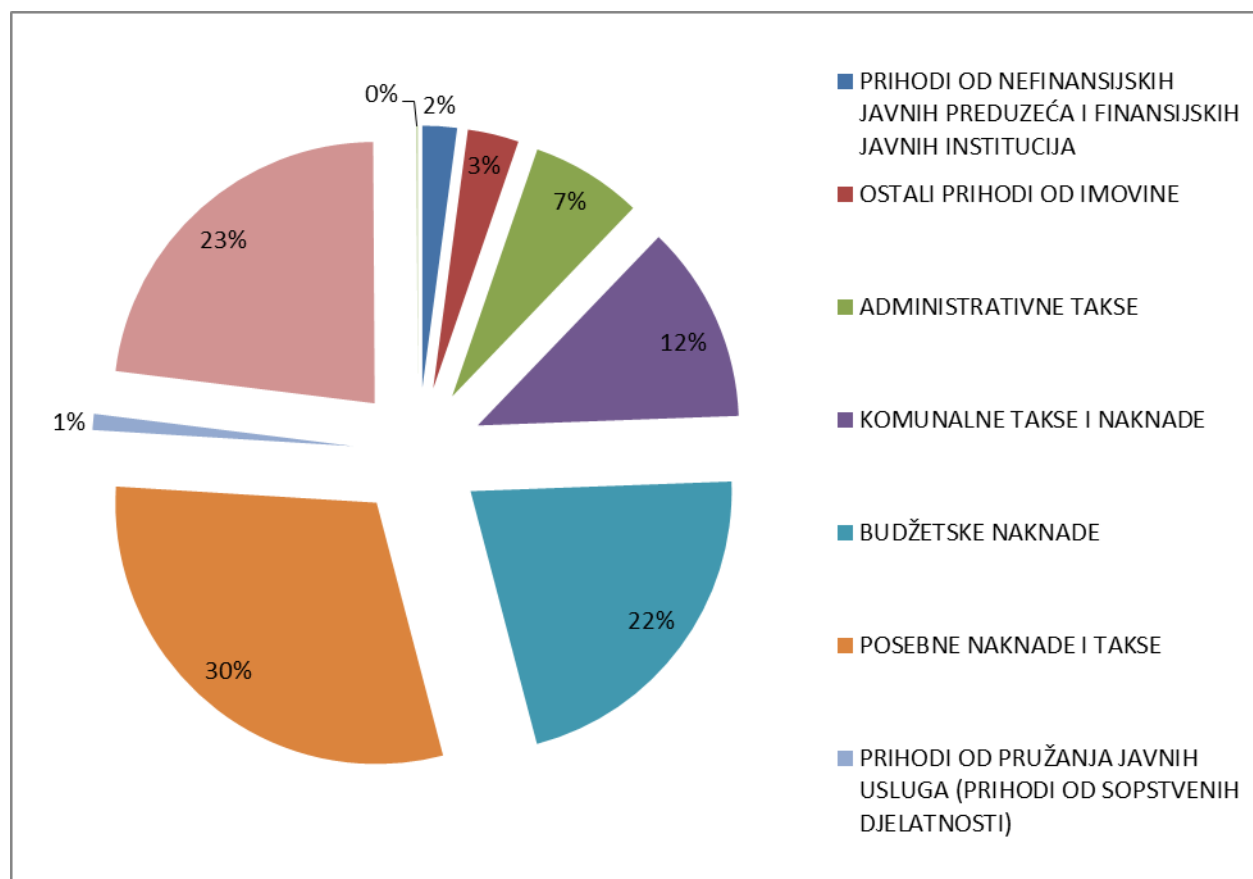
% učešća pojedinih poreznih prihoda u ukupnim poreznim prihodima u Budžetu za 2022.godinu

Grafikon 2.

% učešća pojedinih neporeznih prihoda u ukupnim neporeznim prihodima u Budžetu za 2022.godinu

Grafikon 3.

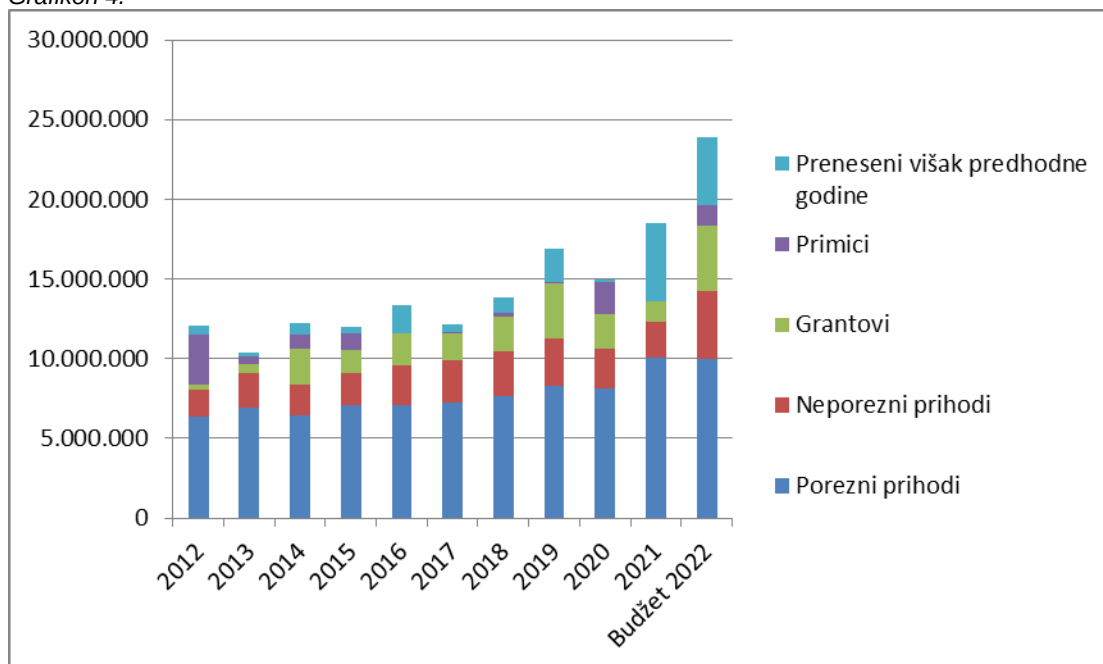

Budžet kroz godine

Budžet za 2022.godinu iznosi 23.933.473 KM.

Na dijagramu se može vidjeti kako se kretao budžet kroz predhodne godine i kako je planiran za 2022.godinu.

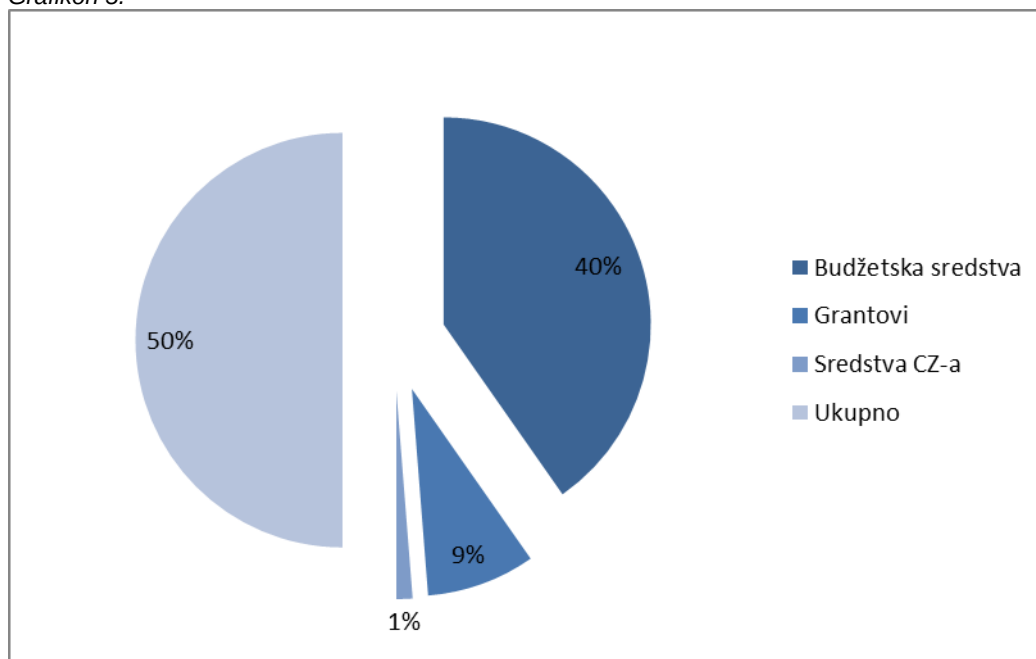
Grafikon 4.

Struktura rashoda i izdataka u Budžetu za 2022.godinu koji se finansiraju iz različitih izvora

Rashodi i izdaci u Budžetu za 2022.godinu planiraju se realizovati iz namjenskih sredstava CZ-a, grantova i budžetskih sredstava i to na sljedeći način :

Grafikon 5.

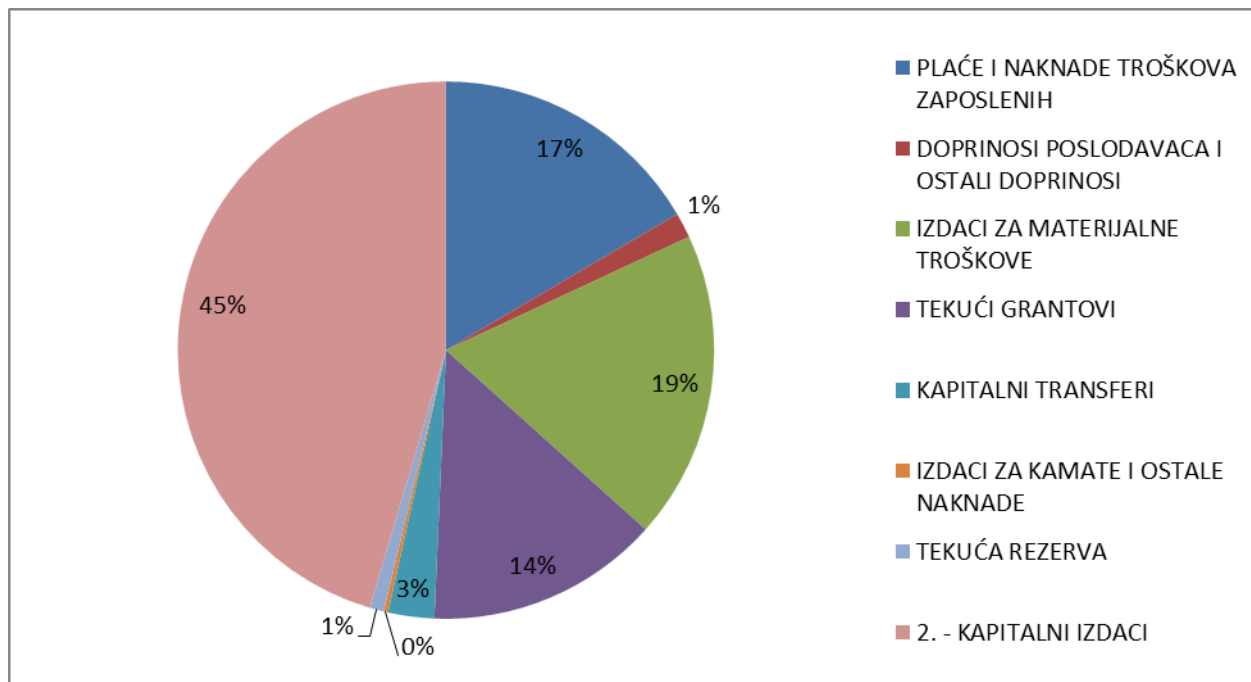
Raspodjela budžetskih sredstava

Budžetska sredstva se raspoređuju za namjene koje proizilaze iz izvornih i prenesenih nadležnosti grada.

Budžetska sredstva se izdvajaju za funkcionisanje organa uprave (plate i materijalni troškovi općinskih službi i Vijeća), općedruštvene potrebe (održavanje infrastrukture sa komunalnim potrebama), grantovi i kapitalna ulaganja.

Grupisanje raspodjele sredstava Budžeta zasnovano na računovodstvenoj klasifikaciji:

Grafikon 6.

KOLIKO SMO ZADUŽENI ?

U cilju realizacije kapitalnih projekata a u nedostatku budžetskih sredstava gradska uprava se zadužila kod komercijalne banke i Evropske investicijske banke (EIB). Novo zaduženje kod komercijalne banke je u cilju završetka Sporstke dvorane PKSC Bazen. Zaduzenje nikada nije prešlo zakonske okvire zaduzenja.

Obaveze po preuzetim zaduzenjima redovno se izmiruju te su u Budžetu za 2022.godinu planirane otplate kredita kod Evropske investicione banke u iznosu od 92.000 KM, te 352.000 KM kod domaće komercijalne banke.

Izdvajanja sredstava putem tekućih grantova u Budžetu za 2022.godinu

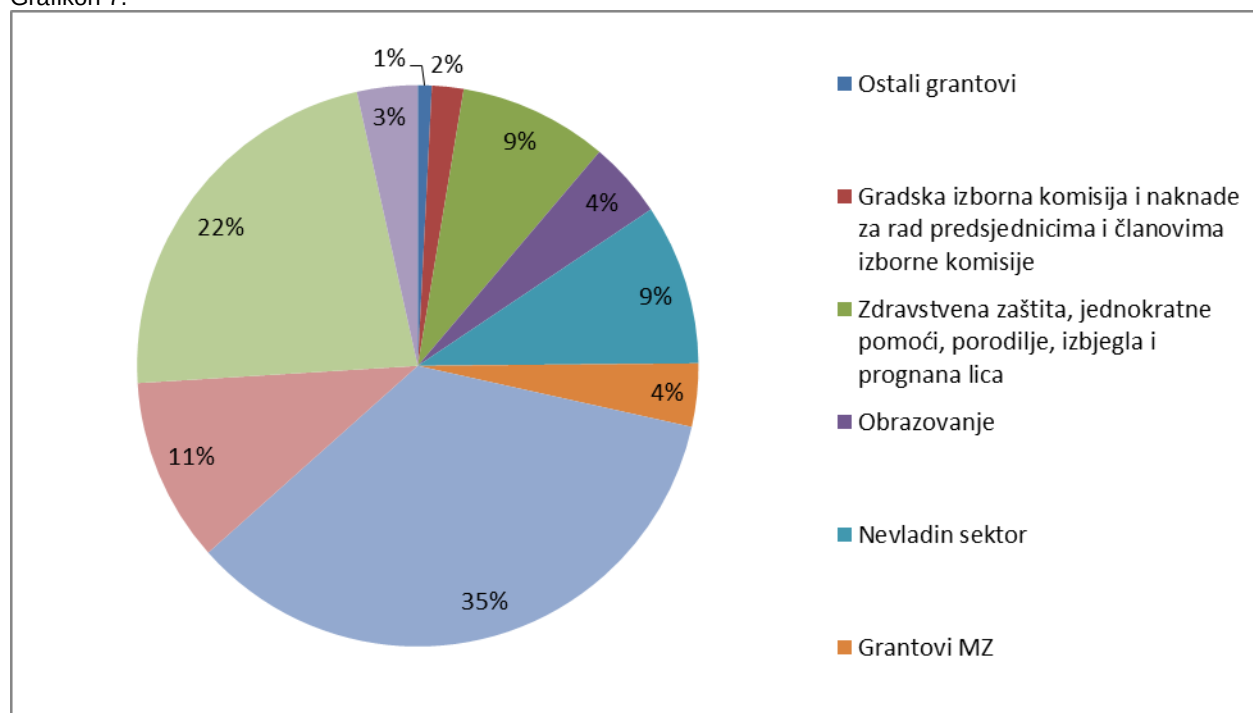
Planirana izdvajanja sredstava putem grantova u Budžetu za 2022.godinu iznose 3.299.000 KM.

Grantovi predstavljaju budžetska sredstva koja se dodjeljuju pojedincima, javnom i nevladinom sektoru za pomoći, finansiranje projekata i aktivnosti.

Grantovi se dodjeljuju putem javnih poziva, kriterija i Odluka Gradskog vijeća, Gradonačelnika, (stipendije, projekti udruženja građana, sportski klubovi, manifestacije i sl.).

Dodjela sredstava kroz tekuće grantove u Budžetu za 2022.godinu:

Grafikon 7.

U Budžetu za 2022.godinu na ime izdvajanja sredstava za **stipendije** iz Gradskog budžeta planirano je 120.000 KM. Stipendiranjem su obuhvaćene učeničke i studentske stipendije. U proteklih 12 godina na ime stipendija iz Gradskog budžeta izdvojeno je 1.176.100 KM.

U Budžetu za 2022.godinu na ime podsticaja za **poljoprivredu** planirana su sredstva u iznosu od 170.000 KM.

Od toga 140.000 KM putem javnog poziva a 20.000 KM planirano je za sufinansiranje troškova Udruženja poljoprivrednika, poljoprivrednih inženjera i tehničara, te 10.000 KM kao podrška, podsticaj žena i srednjoškolaca, sajam ženskog poduzetništva..

U okviru Budžeta namjenjenog za grantove planirana su sredstva na ime **poduzetništva** u iznosu od 180.000 KM od čega dio sredstava u iznosu od 80.000 na ime subvencija/grantova privatnim preduzećima- prvi biznis mladih, 50.000 KM za finansiranje biznisa za marginalizirane grupe ženai 50.000 KM za subvencioniranje privatnih preduzeća na ime sufinansiranja troškova prevoza učenika.

U okviru Budžeta za grantove u 2022.godini planirana su sredstva na ime redovnog rada Javnih ustanova (BKC, Centar za socijalni rad i Dječije obdanište „Naša djeca“) u iznosu od 1.152.000 KM.

Za udruženja građana u Budžetu za 2022.godinu planirana su sredstva u iznosu od 999.500 KM. Sredstva su namjenjena za boračka, sportska i druga udruženja i sredstva se dodjeljuju putem javnih poziva, putem redovnih tranši kroz budžet i po zahtjevima.

U Budžetu za 2022.godinu za kapitalna ulaganja planirano je 11.271.296 KM i to sljedeće namjene:

- Dodjela kapitalnih grantova za realizaciju kapitalnih projekata ustanovama ,organizacijama i dr. u iznosu od 612.700 KM,
- Izgradnja javne rasvjete u gradu i u MZ 76.500 KM
- Nabavka opreme u iznosu od 390.744 KM,
- Izrada prostorno-planske i projektne dokumentacije i ostala sredstva u obliku prava u iznosu od 145.000 KM,
- Nastavak izgradnje sportske dvorane „Bazen“ 3.075.000 KM,
- Utopljavanje zgrada 136.704 KM,
- Dogradnja skladišta za CZ i garaža za vatrogasna vozila i opremu 20.000 KM,
- Vodosnabdijevanje u iznosu od 2.774.872 KM,
- Izdaci za sanaciju klizišta u iznosu od 90.000 KM,
- Uređenje zelene pijace faza II 200.000 KM,
- Spomen obilježja 37.000 KM
- Izgradnja i sanacija Društvenih domova 65.500 KM,
- Kanalizacija i regulacija 154.500 KM
- Rekonstrukcija infrastrukture u gradu iz rente u iznosu od 350.000 KM,
- Ostali kapitalni projekti 199.000 KM,
- Regulacija rijeke Sokoluše 331.536 KM,
- Poligoni i dječija igrališta u gradu i u MZ 153.300 KM,
- Putna infrastruktura 2.441.940 KM.

U

Budžetu za 2022.godinu planirana je realizacija **projekata vodosnabdijevanja** u iznosu od

2.774.872 KM i to: izgradnja PPPV Vrela Stjepan Polje i Gračanica, projekti vodosnabdijevanja u Mz Piskavica, Lukavica, Gornji Doborovci, Miričina, Buk, Donja Lohinja, Malešići-Babići, Lendići, Donja Orahovica, Rašljeva, Soko, Škahovica, Džakule, Vranovići, Trnovci, Prijeko Brdo.

Planirani su radovi na kanalizaciji u Mz Gračanica, Donja Orahovica, Miričina, Piskavica, Gornji Doborovci kao i regulacija rijeke Sokoluše.

Za putnu infrastrukturu u Budžetu za 2022.godinu planirana su sredstva u iznosu od 2.441.940 KM.

Sanacije putnih pravaca planirane su u sljedećim Mz :

Gračanica, Babići, Buk, D. Doborovci, G.Doborovci, Džakule, G.Lohinja, D.Lohinja, Lendići, Lukavica, Stjepan Polje, Miričina, Donja Orahovica, G.Orahovica, Piskavica, Pribava, Prijeko brdo, Rašljeva, Soko, Škahovica, Trnovci, Vranovići.

**Muče te problemi iz nadležnosti lokalne samouprave?
Putevi, kanalizacija, rasvjeta, psi lutalice, igrališta, sportski tereni ?**

**Neka se čuje i tvoj glas!
Učestvuj u kreiranju Budžeta Grada Gračanica.**

**Predloži budžetske prioritete, glasaj za njih u svojoj mjesnoj zajednici,
uključi i svoje prijatelje i očekuj rješenje svog problema.**

**SUDJELUJTE U IZRADI BUDŽETA
TO JE VAŠE PRAVO.**